

Kildesortering for tanken.

Den eneste måten å påvirke og styre sin egen tanke, er å være bevisst og klar over hva det er som utgjør ens eget tankegods. Ordspråkene 23.7a: "For som han tenker i sin sjel, slik er han."

Her i Norge har vi ulike søppeldunker hvor vi sorterer ut matavfall, papiravfall og vi har ulike former for spesialavfall. Fokuset på miljøet og klimaet er veldig fornuftig og har allerede spart miljø og klima for ytterligere ødeleggelse. Vi sorterer blant annet ut det som er farlig avfall, det som er en fornybar ressurs

På samme måte som vi kildesorterer søppel, skulle vi selvsagt være oppmerksomme på det som fyller våre tanker og sinn. Det er mange kilder for vår tanke, og mange av tankene våre er både destruktive og nedbrytende. Derfor er det viktig at vi forstår mer av hvordan vi kan være med på å forme vår egen tanke og selv bestemme hva som fyller vår tanke.

Hva slags innsikt og forståelse har du av det som fyller ditt sinn? Det er av stor betydning at den enkelte er klar over sitt tankegods og forstår hvor kildene kommer fra. Menneskets sinn trenger også å sorteres. De tre naturer er ment som et redskap for å sortere litt i hvordan vi tenker og hvilke kilder som finnes for vår tanke.

Noen filosofer tenker at vi kommer til denne verden som en tom tavle. (Tabularasa) De og det som skriver på vår tavle, er våre omgivelser. De vil hevde at vi er et produkt av våre omgivelser. For å forstå hvem vi er, trenger vi å kikke på våre omgivelser, så oppdager vi hvem vi er. Det er på mange måter riktig. Men, det som filosofene ikke er enige om er hvilke indre og ytre kilder som har innflytelse på mennesket.

Vi er overgitt til ulike omgivelser når vi kommer til denne verden. Vi formes av familie, arv, kultur, tradisjon, religion, rase, nasjonalitet. Litt etter litt blir vi formet, akkurat som leiren i en pottemakers hånd. Men, noen ganger er det slik at det er mange pottemakere som former oss uten at vi forstår hvem de er eller hvorfor de er der. For at vi skal få kunnskap og selvinnsett i våre egne liv, er det avgjørende at vi forstår hva det er og hvem det er som former oss. Derfor er vi også spesielt sårbare som barn. De første leveår er veldig avgjørende for hvordan resten av livet vil utarte seg. Veldig mange bruker ikke tid på de eksistensielle spørsmål. Ofte har livets hverdag nok meg selv, slik at mange viktige spørsmål og refleksjoner forsvinner i livets travethet og utfordringer.

Tanken.

Tanken er en arena hvor vi som mennesker kan være for oss selv, og det er godt at det er slik. Det er bra at vi har en egen sfære hvor tanken har en arena hvor vi kan eie privatliv og eie vår egen lille verden. Ved bruk av tanken kan vi resonnerer, oppleve, erfare og eie vårt eget sted hvor vi kan både feile og lære uten at konsekvensene alltid blir så tydelige. Evnen til å tenke og å resonnerer er noe av det som er med på å gi oss som mennesker en særstilling fremfor alle andre skapninger. Vi ser og forstår konsekvenser og kan tenke logisk om hvordan ting fungerer og ikke fungerer.

Det som kan være skummelt med tankens arena er at her skapes forestillinger som ofte ikke er reelle eller sanne. Mange tanker vi tenker er ikke sanne eller riktige. Våre tanker er preget av mange forhold. Vår historie, våre erfaringer, våre følelser, våre sinn, vår kultur, oppdragelse osv. Det er svært mange kilder som er med på å skape en forståelse eller en måte å tenke på og å leve på. Ofte kan følelser som frykt og angst føre til mange irrasjonelle tanker om nåtid og fremtid. Vårt sinn med våre tanker, følelser er et sårbart og ofte lett formbart område.

Vårt sinn rommer både fortid, nåtid og fremtid. Vi bærer med oss minnene om det som vi har erfart til nå. Der vi er akkurat nå, er vi influert av det som har vært, det som skjer i dag og det som kommer. Vi er et resultat av det som vi har erfart, men vi preges og formes også av omgivelsene i dag. Hvordan morgendagen lever, bestemmes i dag. Veldig mange har liten forståelse av hvor stor betydning og påvirkning vi har på morgendagen, i dag. Det er i dag vi bestemmer oss for hvordan morgendagen skal se ut. Ved å planlegge i dag hvordan vi ønsker at

ting skal være i morgen, vil vi unngå mange unødige hendelser i morgen. Samtidig vil vi også kunne oppleve positive ting når vi planlegger og legger til rette for lystbetonte ting. Det er viktig å planlegge trivielle og hyggelige ting når vi vet at det er mange negative omstendigheter som rår rundt oss. Vi kan ikke alltid forandre eller endre på de ytre omstendighetene, men vi kan velge hvordan vi ønsker å forholde oss til dem.

Mange ting har vi ikke herredømme over, men som oftest har vi alle en stor innflytelse på vår egen hverdag og fremtid. Men, for at vi skal få den beste muligheten til å forandre morgendagen, er det selvsagt å samarbeide med Han som allerede er der. Gud ser fremover og ønsker å komme med innspill og innflytelse på våre valg og avgjørelser. Vi velger selv, men Gud ønsker å gi råd og å komme med veiledning. Gud leder gjennom sitt Ord Bibelen, men også direkte ved Den Hellige Ånd, gjennom mennesker, erfaringer vi har gjort oss, sunn fornuft og i fellesskap med de som er rundt oss. Salme 1 lærer oss å meditere og å lese i Guds Ord og at vi samtidig sørger for at vi bruker tid sammen med andre som søker Gud først av alt.

Det er det vi gjør bevisst og gjentagende som danner grunnlaget for den enkeltes karakter. Ved å være oppmerksom og bevisst på hva vi bruker tid på, hvem vi bruker tid sammen med, så vil vi få større forståelse og innsikt i vårt eget liv og i hverdagen.

Bare ved å arbeide bevisst med ens eget tankegods vil det være mulig å oppnå varig forandring og en sterk karakter.

Veien videre.

Grunnlaget for fremtiden ligger i fortiden. Alle fremskritt må man se bakover for å tolke og å forstå. Noen vil si at det er resultatet som teller, men det blir egentlig veldig feil. Hvis man ikke kan vise til arbeidet som ligger bak et resultat, er sannsynligheten for at det samme resultatet gjentar seg eller oppnås igjen lite sannsynlig. Derfor blir det mer riktig å si at det er arbeidet bak resultatet som teller. Bare de som vet veien til et resultat, blir gode veivisere og kan lære andre veien å gå. Et av Guds bevisene i filosofiens verden er at det er noen som må være den første beveger. Akkurat som ved en domino brikke som starter en bevegelse som fører til mange andres. Vi trenger å forstå hvor vi kommer fra, for å forstå hvor vi er og hvor vi skal.

Filosofen Kierkegaard sa følgende: livet må leves forlengs, men forstås baklengs. Det er både sant og skummelt. Men det er også noe av spenningen med det å være menneske. Heldigvis er det mange mennesker som har levd før oss med en rik livshistorie slik at vi kan lære av andres liv og historie. Det finnes de som sier at de har kommet frem i livet, men i virkeligheten har de bare strandet. Vi ser delvis og forstår stykkevis, men strekker oss etter det som er absolutt. Bare de som strekker seg etter å vokse og lære vil bevege seg i riktig retning.

Vi vet at det finnes både en synlig og en usynlig arena som påvirker våre tanker. Det er et faktum som ingen kan motsi. Noen mennesker liker derimot best å forholde seg til det som kan ses, veies og måles. Tanken tilhører den usynlige arena, men det er neppe noen som vil ekskludere tankens eksistens av den grunn. At det eksisterer mer mellom himmel og jord enn det vårt øye kan se, må nok mennesket bare forsone seg med.

Forholdet mellom det synlige og det usynlige har ofte opp gjennom historien vært gjenstand for filosofisk betraktninger. Teknologien, filosofien og religionens verden har gjennom årtusener stadig overgitt nytt tankegods til neste generasjon om hvordan virkeligheten skal forstås og tolkes.

Illusjoner og forestillinger.

Uvitenhet har opp gjennom historien åpnet for konklusjoner som vi i ettertid kan smile av. At jorden var flat i mange århundrer, var ikke det minste rart. Man kunne jo se at havene sluttet i horisonten og at det gikk rett utfor et stup der hvor det begynte å helle nedover! At slike forestillinger oppstod var ikke til å unngå. Med den begrensede tilgang til kunnskap og innsikt som mennesket hadde for noen hundre år siden, måtte det skape grobunn for en

forestillingsverden som det ikke var så lett å motbevise. Menneskets realitetsvurdering forandrer seg, selv om realitetene ofte har vært de samme. Men så lenge ikke realiteten ikke stemmer med menneskets virkelighetsoppfatning, vil det alltid være mange underlige virkeligheter. Sannheten er absolutt. Jesus sier om seg selv at han er Sannheten i bestemt form entall. Jesus er ikke en av flere sannheter. Det er mange som vil hevde at det ikke finnes noe absolutt, men at alt er relativt. Men, uten det absolutte har heller ikke det relative noe ståsted eller utgangspunkt. Det kan være meget interessant å se hvordan en forestillingsverden kan bygges opp på bakgrunn av en antakelse.

Ubegrunnet frykt

Noen ganger kan man anta noe for å være sant på bakgrunn av en logikk som på sin side kan være helt uriktig. En illusjon får sin berettigelse der hvor man ikke har muligheten til å motbevise dens eksistens. Om det man tror er en illusjon eller en sannhet betyr ingenting, så lenge ikke illusjonen blir avslørt. Illusjoner finnes over alt, i alle samfunn og i alle samfunnslag.

Store eller små illusjoner vil alltid prege menneskers hverdag. Om det så er en frykt for at man glemte å skru av komfyren før man la seg, eller om døren ble låst skikkelig.

Hvis man ikke får avklart om frykten har sin berettigelse eller ikke, kan man heller ikke avskrive frykten som irrasjonell eller ubegrunnet. Det er rart hvordan to mennesker i akkurat samme situasjon kan oppleve situasjonen helt forskjellig. Hvis du f.eks. skal opp i fly og aldri har reist med fly tidligere kan det være at du har en forventning om at det blir kjempe gøy og spennende. Kanskje reiser du sammen med en annen person som også reiser for første gang, men som har gruet seg i tre måneder til den samme turen. Flyturen blir isolert sett akkurat lik for begge to, men opplevelsen av turen vil kunne fortone seg svært ulik. Vi har mye å lære av hvordan vi tenker. Vi kan forbrenne mye energi eller vi kan spare mye energi bare ved hvordan vi forholder oss til hverdagslige situasjoner.

Bekymringer har de fleste et eller annet forhold til. Ofte bygger bekymringer på antagelser om hvordan ting kommer til å gå. Om frykt eller bekymringer man bærer på er å regne som illusjoner eller faktisk er reelle, får man ikke alltid svar på. Bibelen lærer oss at vi ikke skal bekymre oss for morgendagen, fordi hver dag har nok med sin egen plage. Bibelen bærer også med seg løfte om at som dagen er så skal styrken være.

Jeg hørte en historie en gang om hvordan det er mulig å manipulere en elefant til å stå fast med en tynn tråd rundt benet. Eksperimentet var slik at de først hadde festet en kjetting rundt benet til elefanten over en lengre periode, og elefanten hadde forsøkt å slite seg løs. Etter at elefanten hadde holdt på slik en stund, aksepterte den at den ikke kom løs. Da tok vokterne å skiftet ut kjettingen med en tynn tråd. Elefanten gikk aldri lengre enn til at tråden strammet seg. Den var vant til at kjettingen aldri slet seg, og prøvde heller ikke når denne tråden strammet seg rundt benet. Egentlig en illusjon, men når elefanten trodde den ikke kunne slite seg løs, var det nok til at den ikke gjorde det!

Tro er noe alle har et forhold til. Alle har tro. Det er ulike måter å tro og tenke på, men alle har en forestilling av tilværelsen som de forholder seg til. Selv om troen eller forestillingen ikke er riktig, vil den fungere så lenge den ikke blir utprøvd eller testet.

Det er mange som sier de har forsøkt å tro, at de har forsøkt å søke Gud, men det skjedde ikke noe. Gud svarte ikke, Gud ga seg ikke til kjenne. Det er ikke slik at Gud leker gjemsel med noen, tvert imot sier Gud at for enhver som søker Gud av et helt hjerte vil han la seg finne for. Jeg tror at de som søker Gud, vil oppdage at han både ser og hører bønn. Troen kommer før bønnehørelser, ikke omvendt. Troen kommer før manifestasjoner av Gud ved tegn og under. De som søker Gud gjennom tegn og under, finner han oftest ikke. Men de som søker Gud får erfare at Gud gjør både tegn og under. Gud trenger ikke bevise sin eksistens, men vi trenger å forstå hans eksistens.

Jeg jobbet på Shell og solgte bensin. En kunde var innom for å betale med kort, men var usikker

på om han husket koden til kortet. ”Jeg vet ikke om kortet virker, jeg har kanskje glemt koden.” utbrøt han. Kortet virket selvsagt godt det, men uten koden virket det ikke. Konklusjonen skulle ikke være at kortet ikke virket, men at han ikke hadde koden som fikk kortet til å fungere. Det er en stor forskjell på det.

Slik er det mange som søker Gud på mange forskjellige måter, og ender opp med å si at Gud ikke finnes. Konklusjonen skulle ikke være at Gud ikke finnes, men for å finne Gud må man søke Gud der han er å finne. Hvis vi stiller betingelser for hvordan og når Gud skal møte oss, så kan det være at vi har snudd tingene litt på hodet. Gud kan møte oss på mange ulike måter, men det vi vet helt sikkert er at Gud lar seg finne for dem som søker ham av et helt hjerte. Vi vet også at Gud står den stolte imot, men de ydmyke gir han nåde. Det innebærer at vårt hjerte og våre holdninger også er med på å påvirke vår evne og mulighet til å kommunisere og relatere til Gud. Gud stiller ikke krav til hvordan vi skal søke han, men han kan ikke møte oss på annen måte enn den han er.

Astronauten og hjernekirurgen.

Jeg hørte en historie om en astronaut og hjernekirurg som kom i samtale om Gud og de evige sannheter. Astronauten hadde lenge vært nysgjerrig på Gud. Finnes Gud eller er det bare sagn? Er mennesket forestilling om at det finnes en Gud i himmelrommet bare et eventyr?

Han kom tilbake etter sine første turer ut i verdensrommet og slo fast at nå har han reist i hele verdensrommet og ikke sett snurten av Gud, så noen Gud finnes ikke! Hjerne kirurgen overhørte påstanden og begynte deretter på sin refleksjon: Nå har jeg operert i mange år, jeg har åpnet opp i flere hundre hjerner ved mine kirurgiske inngrep. Jeg har aldri til dags dato sett en eneste tanke, altså har ikke mennesket noen tanke! Astronauten smilte, kanskje var ikke nødvendigvis argumenteringen helt vanntett? Det er en munter og enkel historie om at vi alle på en eller annen måte må forholde oss til at det er en usynlig verden.

Intensjonen med inndelingen av tre naturer er å tydeliggjøre at mennesket forholder seg til et mangfold av kilder for tanken, både i og rundt seg selv. Noen av kildene er synlige og tydelige, mens andre kilder er usynlige og utydelige. Det som er nødvendig at man forsøker å ha et forhold til de kildene som i hovedtrekk er med på å utgjøre mennesket sin identitet.